

RDEČI PRAPOR

Glasiło jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak turek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 14 K, za pol leta 7 K; za četrt leta 3-50 K, mesečno 1-20 K; za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt leta 4 K; za Ameriko za pol leta 9-50 K za četrt leta 4-80 K

Pocamerna številka 13 v.

Reklamacije so poštnine, prose. Nefrankirana pisma se ne spro. jemajo. Rokopisi se ne vračaja. Inserati: Enostopna pet t. vrstic (širina 88 mm) za enkrat 20 vin. večkrat po dogovoru.

4. štey.

V Ljubljani, v torek dne 11. januarja 1910.

Leto XIII.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo: „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljave naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/II.

Ljubljanska volilna reforma.

Danes se začne v kranjskem deželnem zboru po objavljenem dnevnem redu razprava o izpremembi občinskega reda in volilnega reda za Ljubljano. Za bodoči razvoj „slovenske metropole“ je usoda tega načrta največjega pomena; za ljubljansko prebivalstvo je ta hip volilni red najvažnejše vprašanje in nihče ne ve tega bolje od klerikalcev, ki so izdelali načrt. Nezamrnost klerikalne stranke, njeno gnusno politično izdajstvo se ni še nikoli pokazalo v taki jasnosti, kakor danes, ko so z odločno, prezirno gesto vrgli vsa svoja „demokratska načela“, vse svoje prislege o „objektivni politiki“ ped noge in jih hočejo poteptati z brezobzirnim zaničevanjem kakor bik pašo.

Presenečeni nismo nikakor. Vedno smo dobro vedeli, da je vsa klerikalna „demokracija“ predrzen svindl in smo to tudi povedali ob vsaki priliki. Priznati se mora le, da so bili dobri komediantje in da so znali imenitno glumiti „ljudske“ političarje. Toda že ko je bila na dnevnem redu deželna volilna reforma, se je razgnila vsa „demokratska“ sleparija videčim očem. Posebno klaverno je bil takrat padec največjega „demokrata“ drja. Kreka, ki je znal prej toliko govoriti o pravičnih volilnih redih, o splošni volilni pravici in o politični enakosti, kakor da dela izpit za socialnega demokrata, pa je končno ne le kapituliral pred Šustersičevo absolutistično komando, temveč celo kot poročevalec zagovarjal pluralni politični rop.

No, takrat so imeli pobožni intrigantje še nekoliko izgovorov. „V drugih deželnih zborih se ni enake volilne pravice, tudi v kurije razdeljene ne; Nemci se upirajo delekosežnejši demokratizaciji; vlada ne bi predložila drugačne reforme na sankcijo“. Bili so izmišljeni izgovori, toda dali so se

rabiti. Vseh teh izgovorov ni za občinsko volilno reformo. Ampak klerikalci se sploh ne izgovarjajo več in ne opravičujejo. „Naša je moč in rabimo jo sebi v prid“ — tako se sedaj glasi njihovo brutalno geslo, tako ravnaajo s ciničnim smehljajem. In tako so sestavili občinski volilni red brez ozira na pravičnost, na demokracijo, na politično dostojnost, edino na podlagi matematične kombinacije, po kateri doseže njihova stranka največ mandatov.

Prvi skandal, ki ga obsega klerikalna nakana, je ta, da je načrt avtonomne občine še poslabšan. Ljubljanski občinski svet nam je politično nasproten; med našo in liberalno stranko, ki sedaj gospoduje na magistratu, je neizprosna boj. Toda najodločnejša bojevitost nas ne more zaslepiti, da ne bi spoznavali, kaj pomeni občinska avtonomija. Ne prisegamo na njo slepo in vemo, da so višje instance lahko popravljen organ, dokler ne stori avtonomija na demokraciji. Toda poseganje višje instance v avtonomijo more biti le tedaj opravičeno, kadar gre za popravljanje, za varstvo brezpravnih, za odboj nasilstva. Tukaj pa vidimo ravno nasprotno. Deželnozborni klerikalci ne popravljajo, ampak pohušujejo. Občinski načrt je bil premalo demokratičen; klerikalci ga izpreminjajo v še bolj nedemokratski zmisli. Občinski načrt je dajal doslej brezpravnim delavcem komaj nekoliko upanja na pičlo številce zastopnikov; klerikalni načrt se trudi, da bi jim vzel še to upanje. Občinski načrt je dajal volilno pravico vsakemu razredu zave; klerikalni daje bogatinom in popom dvoje glasov, delavcem pa glasovnico brez upanja.

Občinski načrt je bil potreben popravka. Če bi deželni zbor nastopil za zboljšanje, bi bil njegov nastop nad avtonomijo sankcioniran, ker bi soglašal z voljo večine prebivalstva, in ker bi razširjal pravice. Klerikalni načrt jih pa krči in v soglasju je samo z egoizmom klerikalne stranke. Ker se nam z vseh strani zatrjuje, da je vpeljava splosne

in enake volilne pravice za občinske zbore sedaj nemogoča in se gospoda neprenehoma sklicuje na državni občinski zakon, govorimo le o tem, kar je sedaj nedvomno mogoče. To je: Deželni zbor bi lahko odpravil določbo o triletnem bivanju, ki ni nič drugega kakor šikaniranje delavcev. Deželni zbor bi lahko zvišal število mandatov četrtega razreda na deset, kolikor jih ima vsak razred. Če bi bil povrh tega še vpeljal proporen sistem, ne bi mogel pameten človek ugovarjati.

Toda kaj so storili klerikalci? Etino, kar je še vsaj od daleč dišalo po demokratizmu, so iztrebili; vzeli so delavcem in najmanjšim daykoplacvalcem samostalnost volilne pravice v njihovih razredih, pa so jih izročili majoriziranju privilegirancev. Vpeljati hočejo pluralni sistem, ki spada med največje infamije, kar si jih je izmislila politična sleparija. Na najsurovejši način hočejo delavce politično okraati.

Spričo te hudobije popolnoma izgine tista dekoracija proporenega sistema, s katero hočejo zakriniti svoje izdajstvo. Proporenemu sistemu samemu po sebi nikakor ne ugovarjamo. Pa nam je tudi vseeno, če se začne z njim ravno v Ljubljani. Proporcija je pravična, torej se ji ne gre upirati. Da je ni za deželni in državni zbor, je za ilustracijo klerikalne politike zanimivo, ni pa argument proti upeljavi proporenega sistema v Ljubljani. Narobe — to je edina določba v klerikalnem načrtu, s katero se je mogoče strinjati. Toda kaj pomaga najlepša proporcija, če jo ubija pluralnost? Ves volilni red je skazen, popačen, posleparjen, če ostane v njem pluraliteta in oropanje nepriviligiranih volilcev. Volilni red, ki ga nameravajo, nima drugega namena, kakor nastaviti klerikalcem lestve do politične moči v Ljubljani. Na taki podlagi ne more biti pravice, ampak le goljufija.

Ako še niste, pošljite naročnino!

PODLISTEK.

Savičev pesimizem.

Dalje.

Patološko je že. Nevarnost se približuje in treba bo vprašati zdravnika. Ha! Kadar človek že računa s slučajem, tedaj je vsak sum opravičen, vsak strah mogoč. Slučaju zaupajo samo otroci, ki ga ne poznajo. Odrasel človek bi moral vedeti, da ni slučaj. Življenja zakoni so vklesani v nepremične skale in kdor živi, je njihov suženj. Verig, s katerimi nas okujejo, ne more nihče raztrgati. Blazno je, nategovati jih, misleč, da počijo; neumno je upati, da jih sname dober duh čez noč z naših rok. Ako se napenjamo, da bi jih raztrgali, se nam vrezujejo še globlje v meso, bolečine se še večajo. Ako upamo, da jih izgubimo slučajno, se prevarimo tolikokrat, kolikokrat zaupamo; iz vsake nade vzklije razočaranje, ki je bolestnejše od trpljenja na galeri življenja.

Hm! Pavel Savič ve, da je tako. On ne upa. Resigniral je in sedaj nosi svoje verige, ne da bi se upiral, ne da bi pričakoval rešilne ure. Toda sreče ni našel v resignaciji. Trpljenje ni postalo lažje, ker se je udal v neizpremenljive razmere in ker ve, da mora trpeti. On ne beži, kadar vidi bič, ki šviga po zraku in ki naj zdajci pade na njegova pleča; toda udarci ga le bole. Ne kriči več, kadar ga z iglami zbadajo v srce, a iz srca kaplja vendar rdeča kri. Obupno krči pesti in

preklinja usodo, ki se igra z ljudmi, sovraži jo iz dna duše, a prenaša jo.

Pavel Savič ni bil vedno tak. Aj, kakšen je bil pred kratkimi leti! Samo življenje, samo veselje, samo prepevanje ga je bilo. A tempora mutantur et nos mutamur in illis. Čas izpreminja vsako bitje; ne vseh enako, a izpreminja vse. Saviča je zelo, zelo izpremenil. Kdor je poznal malega Pavelčka, ko je hodil v ljudsko šolo in se igral v mestnem logu s svojimi porednimi veselimi tovariši, kdor ga je poznal tedaj, ko je obiskoval gimnazij, ko je ob počitnicah lazil po vseh hribih in dolinah, povsod zabaval ljudi, s katerimi se je sešel, vedno prepevajoč, vedno poln zlatih cvetočih upov, in kdor je primerjal sedanjega profesorja Saviča tedanjemu življenja kipečemu mladenci, ni hotel verjeti, da se človek lahko tako izpremeni.

In vendar. Profesor Savič — tako so mu dejali vsi, v resnici je bil suplent — je bil od pete do glave pesimist; vsaka žilica v njem, vsaka kapljica krvi, vsak diš — vse je bilo pesimistično; vseokoli se mu je svet dozdeval temen, turoben, nezdravljivo bolan. In njegovo pesimistično prepričanje se mu je zdelo tako utrjeno, da ga nihče in nič ne bi moglo omajati. Kajti sam se je dolgo branil svojih nazorov; prestal je hude boje in če vsi argumenti, katerih je imel nebroj, niso mogli podpreti njegovih upov, če mu ves njegov duševni arzenal ni mogel podati vspešnega orožja v obrambo starih idealov in uzorov, tedaj

se pač ne more nič več zgoditi, kar bi ga utegnilo še enkrat izpreobrniti in narediti iz njega to, kar je bil nekda.

Ne, ne, življenje je izvrsten učitelj, nekoliko strog pač, celo okruten, a svoje nauke zabiča dušam dobrovoljnih in prisilnih učencev s tako močjo in tako globoko, da jih ne izbriše nihče.

Pavel Savič, nekdanji veseljak, mojster nešteti gradov po vseh oblakih zemeljskega ozračja, je sedaj popolnoma soglašal s Schopenhauerjem: Die optimistische Weltanschauung ist die niederträchtigste Weltanschauung.

— Da, da, veliki filozof — prav imaš. Žalostno je le, da ti ljudje ne verjamejo, dokler jih ne prepriča življenje s svojim bičem, s svojo lakoto, s svojimi goljufijami. Vsi verujejo v dobrotnost in srečo, pa jo lové, bijejo se zanjo, iščejo jo, igrajo, kockajo zanjo, pehajo, upajo — upajo — včas vse življenje in šele na smrtni postelji spoznavajo, da so bili norci, da so lovili fantom, da so se borili za nekaj domišljenega, česar ni na svetu. Tedaj morda pravijo svojim otrokom, svojim prijateljem, znancem, da je vse neumno, vse puhlo in pusto, vse nično — in potem ležejo v grob. Oni, ki so ostali, jim pa ne verujejo.

— Eh, kaj! Duš mu je oslavel, pravijo; izgubil je mladostno svežost, trohnoba mu je zapuhla in sence so mu vstale iz groba, pa že vse drugače vidi in sliši in čuti. Starost naj le upira oči v smrt, mladosti je življenje odprto.

Agrarno sleparstvo.

Ko se je leta 1905 skoval sedanji carinski tarif, ki nalaga neznanska bremena na živila, so agrarne stranke, med njimi v prvi vrsti naši klerikalci, naglašali, da je visoka carina na poljske pridelke potrebna za varstvo kmeta. Socialni demokratje so se navsomoč borili proti novim carinam, a ker jih je bilo komaj 11 v državnem zboru, je naravno, da niso mogli zmagati. Toda povedali so že tedaj, da ne bo visoka carina prav nič koristila kmetom, pač pa jim bo zelo škodovala. Agrarci so bili gluhi za vse opomine, ker jim itak ni bilo na tem, kaj bo z malimi kmeti, ampak skrbeli so le zato, kaj bo z njihovimi ljubimi veleposestniki, katerim so hoteli priskrbeti čim večje profite.

Če se to pomisli, tedaj je velezanimivo, da se začnjenja polagoma daniti tudi med agrarci in že se slišijo posamezni glasovi, ki priznavajo, da je bilo vse tisto reševanje kmeta navaden svindel. Na dan sv. treh kraljev je govoril znani agrarni petelin vitez Pantz na shodu v Aichu pri Sladmingu na Štajerskem ter je na shodu dejal, da je »ob vsem priznanju, da je agrarna solidarnost potrebna, nova trgovsko-politična doba doslej za planinske dežele popolnoma brez uspeha.« Doslovno je dejal:

«Dne 1. marca 1906 uveljavljena visoka carina za žito ni povzročila le takojšnje zvišanje žitnih cen za 30 odstotkov, temveč tudi kot nujno in avtomatično posledico enako podraženje vse krme. Prebivalstvo planinskih dežel je imelo vsled tega dvojno škodo: Na eni strani vsled podraženja najvažnejših živil, na drugi strani se je kmetom planinskih dežel njih glavna produkcija — živina in živalski produkti — tako vsled dragih sredstev za krmo tako otežčalo, da veliko število kmečkih gospodarstev danes ni več sposobno za obstanek. Ker je glavni vzrok zla v carinski politiki, je najprej treba tukaj začeti in poskrbeti čim večje znižanje carine na krmo in enako znižanje tovarnih cen.»

Če bi kaj takega dejal socialni demokrat, bi nastal med agrarci vrišč do neba. Tukaj pa imamo voditelja agrarcev, ki mora iz izkušnje potrditi, kar so socialni demokratje govorili leta in leta. Kar velja za krmo, velja pa tudi za živila. Planinske dežele ne producirajo izdaleč toliko žita, kolikor ga potrebujejo. Tako n. pr. se pridela na Štajerskem 800.000 metriških centov žita na leto, porabi se ga pa 1.700.000 m. centov. Podobne razmere so na Kranjskem in Koroškem, na Krasu in v Istri je seveda še veliko slabše. Za metriški cent pšenice se pa plača 7 K 50 vin. carine (pred 1906. letom 3 K 57 vin.) Kdo plačuje to? Vsi, ki jedo kruh, seveda delavci, pa tudi kmetje, ki ne

In mladost plove po morju življenja, vesla, jadra, krmari, križa vsepovsod po neizmernosti oceana, včasih zagleda otok, včasih se zasidra v luki, pa zaplove zopet po morju ter se bori z viharji in valovi . . . in končno opešajo moči, kakor vsem pred nami. Konec pride in čemu je bilo vse delo, čemu ves boj . . . ?

Oh, goljufija, goljufija!

No, v knjigi, katero je čital Pavel Savič, ni bilo tega. Knjiga je obsežala najnovejšo hipotezo o »kanalih« na Marsu. Zvezdni svet je še najbolj zanimal Saviča. Odkar je začel prezirati človeško življenje in zaničevati zemljo, na kateri stanujejo ljudje, mu je bila astronomija najhujši študij. V svojem priprostem stanovanju si je uredil pravo pravcato malo zvezdarno in marsikatero noč je prebdel pred svojimi dalekogledi in sekstanti in nebeškimi črteži. Zlasti čudežni Marsov svet ga je mikal in vabil s čarobno močjo. Kadar je bil položaj količkaj ugoden, je vjel to zvezdo v leče svojih aparatov in dolge, dolge ure je upiral svoj pogled vanjo. Po vseh knjigah in znanstvenih časnikih je brskal, da bi našel kaj novega o svojem ljubljem Marsu.

Po nedavnem je čital velezanimivo razpravo francoskega učenjaka, ki je branil nazor, da na Marsu ni živih bitij. Avtor verjame, da so živeli tam stvorovi, deloma podobni zemeljskim ljudem, ki so dosegli neskončno visok vrhunec kulture, a da je življenje na Marsu že propadlo, da bo tam kmalu vse tako, kakor je že sedaj na mesecu — mrtvo, pusto.

Dalje prih.

pridelujejo toliko žita, kolikor bi ga potrebovali. Ker se mora v deželi žito še kupovati, je torej bosa tista, da bi imelo prebivalstvo dežele dobička od carine; saj mora večinoma kupovati tuje žito in čim dražje je, tem več denarja gre iz dežele.

Tudi z zahtevami zaradi živinoreje prihajajo agrarci pozno za socialnimi demokrati. Leta 1907 je vložil sodrug dr. Renner v državnem zboru vrsto predlogov proti draginji in je zahteval tudi pospeševanje živinoreje; med njegovimi predlogi je bil tudi ta, da se ima poskrbeti cenejša krma. Takrat je bil socialno-demokratski predlog odklonjen; sedaj prihajajo agrarci sami z njim.

Kmetje bi tukaj lahko spoznali, kako so jih njih dični poslanci leta in leta za nos vodili. Pa bi tudi lahko spoznali, da ne pridejo do izboljšanja, dokler se ne rešijo sedanjih jalovih »voditeljev«. Socialna demokracija je melim kmetom vedno dobro svetovala, ni pa kriva, če so rajši poslušali hinavce, ki so jih vedno vodili na led.

Politični odsevi.

* Čemu so ministri rojaki? Na poseben način izvršuje nemški minister Schreiner svojo ministrsko nalogo. Pred kratkim se je objavila okrožnica, ki jo je bil izdal prevzvišeni gospod s pozivi, naj se napravijo peticije na železniško ravnateljstvo v Plzinju ter na železniško ministrstvo, da bi se na domovinskih železnici nastavliali sami nemški uradniki in uslužbeni. Če so ministri-rojaki za take intrige, potem je pa res bolje, da jih sploh ni. Da je taka zahrbtna agitacija nedopustna za ministra, čuti ekselencja Schreiner sam, ki zdaj taji okrožnico in pravi, da je bilo to le privatno pismo. Pa tudi to ne bi ničesar izpremenilo v stvari.

* Nemške meščanske stranke so imele v soboto zborovanje v Pragi, na katerem so bili zastopani poleg čeških tudi planinski Nemci. Kakšna zbežanost in brezprogramnost je med temi ljudmi, ki so nekaj igrali prve gosli v Avstriji, se vidi najbolje iz tega, da so se po neskončno dolgotrajnih obravnavah razšli, ne da bi bili sploh kaj sklenili. Tarnali so mnogo o težavnem položaju Nemcev v državi sploh in na Češkem posebej, o zbujenju drugih narodov in o podobnih samoumevnih rečeh, obljubovali so si bratstvo in enake lepe besede, različno so sodili o novem državnozbornem poslovniku in nazadnje so šli domov. Če bi bili kar doma ostali, bi bili ravno toliko opravili.

* Ogrska kriza se je zopet zasukala; razni Lukačevi prijetni upi so splavali po vodi. V soboto je imel Lukač odločilno konferenco z Justhom, katere sta se udeležila tudi podpredsednika neodvisnjaške stranke grof Batjany in Hella, in po skoraj dveurnem pogajanju je izvedel, da neodvisnjaška stranka ne bo glasovala za dvomesečni provizorij, ki ga Lukač zahteva. Just pravi, da bi mogla njegova stranka dovoliti »indemnitet« samo taki vladi, kateri zaupa in katere program pozna. Lukač pa tudi pri drugih strankah ne dobi potrebne večine. Košutovci in Andrašijevci mu nasprotujejo, ker se boje splošne volilne pravice. In tako je skoraj gotovo, da bo provizorij v državnem zboru z veliko večino odklonjen. Toda Lukač se tudi tega ne ustraši. Včeraj se je odpeljal na Dunaj in danes, v ponedeljek, menda predloži cesarju svojo ministrsko listo na odobrenje. Zvečer bomo najbrže vedeli, da je cesar potrdil njegove ministre in tedaj se začne novo dejanje te resne drame.

* Proti plovitvi avstrijskih parnikov na B-jani so v turskem parlamentu vložili skadarski in arbanaski poslanci protest. Ministrstvo za notranje zadeve je izročilo stvar stavbenemu ministrstvu, da jo preštudira.

* Krečansko vprašanje zopet straši. Avtonomna vlada otoka je prisegla zvestobo grškemu kralju, vsled česar so na Turškem seveda razburjeni. Na Grškem delajo pač tako, kakor da se ne menijo za to, kar se godi na Kreti, toda Turki so nezaupljivi. Poroča se, da je Anglija poslala štiri bojne ladje pred Kreto, da varujejo turško vrhovno gospodstvo.

* O odstopu grškega kralja se še vedno mnogo govori. Pariška »Liberte« javlja, da se je kralj Jurij izrazil tako: »Odstopim le tedaj, če se prepričam, da želi to »moj« narod. Sedaj se mi pa zdi, da narod nima take želje.»

* Zaradi krečanskega vprašanja je turška vlada razposlala pokroviteljsvenim državam okrožnico, s katero protestira, da je nova krečanska vlada prisegla zvestobo grškemu kralju in da je krečanska zbornica sklenila, priznavati za Kreto grške zakone.

* V Belgiji so bili v mnogih občinah izvoljeni socialistični župani. Doslej ni vlada potrdila nobenega, zato se čaka z napetostjo, kako bo v tej stvari ravnala nova vlada.

* Na Španakom, ki je našim klerikalcem pri srcu kakor malokatera dežela, so razmere kakor med divjaki. Pariški socialistični list »Humanité« naznanja iz Cerbère, da je že nekaj mesecev v ječi tajnik organizacije železniskih uslužbenecv, Suis

Zurdo Olivarez. Njemu se je kratkomalo naznanilo, da je »obsojen« na šest let ječe, češ, da je zavajal vojake na neposlušnost. Zurdo se pa sploh ni udeležil barcelonske ustaje; samo neki manifest proti maročanski vojski je podpisal. Najlepše je pa to, da je bil obsojen, ne da bil sploh postavljen pred sodišče. Take navade bi klerikalcem ugajale tudi v Avstriji.

* O rusko-japonski vojski objavljajo francoski listi senzacionalna razkritja. Iz dokumentov, ki jih je nabavil znani sodrug Burcev, se razvidi, da je dvorna kamarila, v kateri sta igrala glavno ulogo Aleksejev in Bezobrazov, vodila politiko na svojo pest, ne da bi se bili ministri kaj vpraševali. Posebno važna je depeša, ki jo je bil car poslal podkralju Aleksejevu, da sicer ne želi vojne in da bo bolje, če začne Japonsko samo z naskokom.

* Volilni boj na Angleškem je oddnedodne živahnejši in strastnejši. Vodja konservativcev Balfour je imel pred kratkim govor, v katerem je slikal strašne nevarnosti, ki preti Angliji od Nemčije in je hotel s tem poudarjati potrebo, da se stavijo neprenehoma nove in večje barke. Ministrski preosvednik Asquith je kmalu na to govoril v Bathu in se pošteno maščeval iz Balfourvih strahov, ki jih potrebujejo konservativci za volilne namene. Finančni minister Lloyd George je pa v Pechhamu dejal, da je bil Balfourov govor zadnje pribežališče obupancev, ki spoznavajo svoj propad. Svaril je pred takimi govori, ki bi lahko postali nevarni za svetovni mir.

Dopisi.

Iz Trsta. Ljudski oder nam je pripravil lepo veselje na dan novega leta. V Delavskem Domu je priredil veselico, ki je prav dobro uspela toli v materialnem kakor v moralnem oziru. Menda še ni bilo v Delavskem Domu slovenske socialistične veselice, ki bi bila tako dobro obiskana, kakor je bila letos na novo leto. Spored je obsegal 10 točk in je trajal skoro do polnoči. Vrstile so se izbrane pevske točke z dvema veselogramima in šaljivimi prizoroma. Po vsporedu se je razvila živahna prista zabava s plesom, ki je trajala do jutranjih ur. Najbolj sta uspeli šalorigri, ki sta bili srečno izbrani in sta se izvedli izmed vseh točk še najbolj popolno. Glavna moška uloga v obeh igrah je bila v rokah sodruga R., ki je bil vseskozi na svojem mestu. Takoj za njim je treba pohvalno omeniti gđc. Franciško in Marijo Regent, ki sta se zelo sigurno kretali na odru. Videlo se je takoj, da ste izvežbani igralci, kar se ne more potrditi o ostalih igralcih, ki se jim je poznalo, da so začelniki. Toda naredili so, kar so mogli, in je treba oceniti njihovo pošteno prizadevanje. S pridno vajo dosežejo gotovo tudi večje uspehe. Privatni zbor je še mlad in je temu primerno rešil svojo nalogo. Basisti so bili boljši od tenoristov. Baritonist sodr. Sršen in sopranistinja gđc. Franciška Regent sta prav ljubko zapela par solo- in dvospevov. Manjka jima le še potrebne šole; bilo bi škoda, ako ne bi napredovala, ker razpolagata oba z dobrim pevskim materialom. Kupleta sta izzvala sicer obilo smeha pri občinstvu, a vendar bi bilo režiji svetovati, da ne bi prihodnjič pustila več take robe na oder. »Ljudski oder« je izobraževalno društvo in mora kot tako črtati dosledno vsako trivialnost iz svojega programa. Tudi v ostalem bi bilo priporočati društvu, da posveti v prihodnjič več pažnje režiji. V tem oziru bi si bilo želeli mnogo izboljšanja. Ne glede na nedostatke, ki so pač pri vsaki veselici neizogibni, pozdravljamo prvo letošnjo veselico »Ljudskega odra« kot vesel pojav društvenega življenja slovenskih socialistov v Trstu. Želimo, da bi društvo po tej poti veselo in krepko napredovalo.

Strokovni pregled.

Kovinarji, pozor! Ključavničarji firme Weibl v Ljubljani, Slomškova cesta, stavkajo že drugi teden. Noben kovinar naj ne išče dela pri Weibelnu. Vsak naj se poprej informira v Strokovnem tajnistvu v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6/II.

Članom Rudarske Unije. Tretji zvezni zbor na Dunaju je sklenil, da se zapisnik tega zbora natisne in da se ima prodajati za ceno lastnih stroškov članom. Zapisnik se natisne v štirih jezikih in sicer slovensko, nemško, češko in poljsko. Cena posameznega iztisa bo odvisna od naklade. Čim večja bo naklada, tem nižja bo cena posamezne knjige. Doslej se še ne more točno določiti, koliko bo veljal iztis, le toliko se lahko pravi, da ne bo dražji od krome. Zapisnik tretjega zbora bo obsegal zanimiva poročila o organizaciji in o varstvu rudarjev. Vsak član naj bi si ga naročil. Da se more določiti naklada v vsakem posameznem jeziku in vsled tega tudi cena, se pozivajo vsi člani, ki so hočejo nabaviti zapisnik, naj naznanijo naročilo takoj načelniku ali blagajniku svoje podružnice. Naznaniti je tudi treba, v katerem jeziku se želi zapisnik. Naročila imajo podružnice naznaniti Unij-skemu predstojništvu do polovice tega meseca.

Doneski rudarjev. Po sklepu tretjega rudarskega unijskega zbora pridejo s 1. januarjem 1910. novi doneski v veljavi. Od tega časa znaša tedn-

ski donesek za 1. razred 40 vin., za 2. razred 20 vin. Dosedanji letni donesek za posmrtninski in vzajemnostni sklad po 1 krono, oziroma 60 vin. se za leto 1910. ne pobira več. Člani, ki so za zadnje leto zaostali s posmrtnim doneskom, ga morajo doplačati. — Za leto 1910. se smejo v obeh razredih rabiti le na novo izdane potrdilne znamke. Zaostanki iz leta 1909 se lahko do 15. svečana 1910. poravnajo še z znamkami po 30 vin. oziroma 15 vin. Po 15. svečanu 1910. se pobere stare potrdilne znamke in se torej ne smejo več rabiti. Člani, ki ne vplačajo zaostankov do 15. svečana, jih morajo poravnati z novimi plačilnimi znamkami.

Domače vesti.

— **Nenavadna trapasta sredstva** rabi včasih «Slovenec», da bi se delal zanimivega. V soboto je priobčil neko klobosarijo, ki naj bi bila članek, pod naslovom «Z ljubljanske občinske galerije» in se dela tako, kakor da bi bil tisto brozgo spisal kak socialni demokrat. Različni tuji in nevsakdanji izrazi naj bi napravili vtisk, da je pisatelj iz takozvanih inteligentnih krogov. Neumnost tega «članka» je res velika, toda če ga hoče klerikalno glasilo obešati socialnim demokratom za suknjo, se bo le blamiralo, ker čitajoči svet med Slovenci že davno pozna tisto klerikalno duhovitost in ve, da je ne najde nikjer bližje kakor med «Slovenčevci».

— **Novo vojno luko** namerava Avstrija napraviti v Šibeniku, če je res, kar poročajo «New York Herald» iz Trsta. Da si želi vodstvo mornarice kaj takega, je že verjetno. Nakana je pravzaprav že stara in se ponavlja od tistega časa, ko so Benetke pripadle Italiji. Luka ima biti tako velika, da bi bilo v njej prostora za največjo mornarico z «dreadnoughti». Uganka ljudstva se glasi: Koliko milijonov bo treba izprešati iz svojih žuljev, da se uresniči ta načrt?

— **Škofov blagoslov** je dobil «Slovenec» za novo leto. Seveda ga je objavil na čelu lista. Ne čudimo se, ker vendar poznamo Bonaventuro že leta in leta. Ampak malo huda reč je to vendar. Ker blagosavlja «Slovenca» sploh, blagosavlja s tem seveda vse, karkoli je v listu, vse laži, vse sovraštvo, vse surovosti, vsako obrekovanje. Toliko bi se od katoliškega škofa vendar lahko pričakovalo, da bi poznal na eni strani božje zapovedi, na drugi pa predmet, ki ga blagosavlja. In če bi poznal oboje, bi moral vedeti, da je ni božje zapovedi, zoper katero se ne bi bil «Slovenec» že neshetokrat pregrešil. Da se to godi v političnem boju, razumemo, četudi ne odobravamo. Škoda, ki jo ima narod od tako bestialnega časopisja, je neizmerna. Neizobraženim, nemislečim ljudem ugajajo surovosti, nizko blatenje nasprotnika, pijano zmerjanje bolj kakor stvarna pisava; ampak tiste grdobije se primejo čitateljev in namesto da bi se bolj človeško dvigali, padajo vse bolj na stališče živine. To seveda «Slovenec» vse nič ni mar. «Kupčija je kupčija.» — Moralo bi pa biti mar katoliškemu škofu, ki hoče biti namestnik onega, ki je učil: Ljubite svoje sovražnike! Pa mu ni mar. In dobro je nazadnje, da se polagoma izve, kaj je škofu mar in kaj ne.

— **Vzorna občina** — vpokojnino dala in vzela. Občinski odbor v Kamniku je na seji dne 21. svečana 1908 podelil pokojnino za 17 letno službovanje mestnemu stražniku Jožefu Fritzu, ki glasom zdravniškega izpričevala ni bil več sposoben za službo stražnika in jo določil v znesku 30 K na mesec in prosto stanovanje. Mož je danes star in ni več za delo. Za posebno nagrado njegovega 17 letnega dela v občini mu je pa letos — vzela se to pokojnino. To je imelo biti maščevanje nekega občinskega odbornika, nekdanjega tajnika okrajnega glavarstva v Kamniku, g. Drakslerja, ki ima po milosti božji na mesec 280 kron penzije. Na njegov predlog, da se odvzame Fritzu pokojnina, so nekateri odborniki glasovali za to, drugi proti, dobro vedoči, s kakšnim namenom hoče vzeti še to malo pokojnino stražniku, namreč iz hudobije. V dolgih letih in v taki službi, kakršna je stražnikova v Kamniku, ni čuda, če se kateremu ne zgodi vse po volji v privatnih zadevah. — G. Draksler se je maščeval pred leti tudi nad drugim stražnikom zaradi otroka s tem, da mu ni hotel podpisati ubožnega izpričevala za bolnico; takrat je bil še tajnik pri okrajnem glavarstvu, in je moral stražnik ob plači 76 kron na mesec kupovati sam obleko in še plačati bolnico za otroka. Bog odpusti, češ, saj ne vedo, kaj delajo — ali gosp. Draksler ne odpusti. Stražnik Fritz je tožil pri deželni sodnji kamniško občino in na obravnavi je sodišče razsodilo, da je kamniška občina dolžna Fritzu ne samo plačevati pokojnino, temveč tudi izplačati zapadle pokojninske zneske s 5% obrestmi od časa, ko mu je bila ustavila pokojnino.

— **Janina Borowska** stopi jutri, sredo, pred svoje sodnike. Nasi čitatelji se spominjajo, da je obdolžena umora. Spominjajo se tudi senzacionalne afere, v katero je bila zapletena nekaj tednov prej. Urodništvo socialno-demokratskega lista «Napred» jo je obdolžilo, da je pod masko revolucionarke vohunarila za rusko policijo. Znani revolucionar Burcev, ki je že prej razkrinkal Azeva, je z vso odločnostjo potrdil obdolžitev. O razpravi smo obširno poročali. Njen zastopnik v tistem

procesu je bil odvetnik dr. Lewicki, s katerim je imel intimne odnose. Naenkrat so našli Lewicki neko jutro mrtvega, Borowsko pa v njegovem stanovanju. Trdila je, da se je odvetnik sam usmrtil, razna znamenja so pa temu zelo odločno nasprotovala. Borovsko so aretirali in izročili sodišču. Ona je razpravo zavlekla, kolikor je mogla. Najprej je vložila ugovor proti obtožbi. Potem je zahtevala dopolnitev preiskave. Obe vlogi sta se odklonili. Končno je vložila prošnjo pri cesarjevi kabinetni pisarni, v kateri razlaga, da je molčala v preiskavi, ker je povsem gotovo pričakovala, da se ustavi postopanje in ker jo je spravila smrt moža, ki ga se vedno ljubi, v tako duševno razpoloženje, da je bila nezmožna za zagovor. Seda je pa prisiljena, spraviti resnico na dan. Razprava na podlagi materiala, ki ga je državno pravdnstvo porabilo za obtožnico, bi bila zanjo hujši udarec kakor smrtna obsodba; za razveseljevanje občinstva bi morala na razpravi razkrivati svoje najintimnejše srčne zadeve. Dasi bi ji to bilo zelo neprijetno, bi morala opisati vse prejšnje življenje Lewicki, ki ji je storil mnogo krivice, ter bi le tako lahko dokazala, da se je Lewicki sam ubil. — Na to vlogo ni dobila odgovora. Jutri se torej začne razprava, o kateri homo po potrebi poročali.

— **Obrtno sodišče** v Ljubljani ima svoje prostore v justični palači, II. nadstropje na desno, soba števil. 140. Vložišče je od prto: Ob delavnikih od 8. do 11. dopoldne ter od 3. do 5. popoldne; ob medeljah in na božični dan od 9. do 12. dopoldne; o praznikih od 8. do 12. dopoldne.

— **Mestnim pomožnim uradnikom in uradnicam** je ljubljanski občinski svet reguliral plače. Sedaj veljajo sledeče določbe: Dnevna plača se odmeri po dobi službenih let, in sicer prvo leto po 2 K, drugo leto po 2 K 50 v, tretje 3 K, četrto 3 K 50 v, in peto 4 K. Po petih letih postane vsak pomožni uradnik, oziroma uradnica če ni še prekoračil 55. leta starosti, magistratni oficijant v stalnem svojstvu in dobiva letne plače 1500 K, ki se polagoma zviša na 2100 K. Pomožni uradnik, ki dobiva že kako pokojnino ali mileščino, ne more postati definitivni. Kdor ima sedaj višjo plačo, obdrži kot osebno doklado znesek, za katerega je njegova plača višja od navadnih plač. Pomožna uradnica se ne sme omožiti; če se omoži, mora takoj zapustiti službo. Vse določbe glede regulacije plač stopijo v veljavo s 1. januarjem 1910. — Po tej regulaciji se šele človeku odpro oči, kako «sijajen» je položaj pomožnega uradništva. Prednost za tako mesto imajo tisti, ki so opravili maturo na srednji šoli, torej na gimnaziji in na realki. Po vseh bridskih maturo torej doseže ogromno plačo 2 K na dan. Pa nekateri ljudje še ne verjamejo, da imamo tudi duševen proletarijat.

— **Krščansko-socialni voditelji.** Voditelji krščanskih socialcev v Radancu v Bukovini so imeli te dni hudo smolo pred kazenskim sodiščem. Pred sodiščem je stal kot tožitelj in voditelj naših krščanskih socialcev Alexander Halus, vpokojeni žandar. Temu voditelju ljudskih osrečevalcev krščanskih socialcev je očital neki kmet, da je, ko je bil se žandar, kmet do krvi pretepal in jih nato silil, da se morali lizati svojo kri. Halus je tožil kmeta. Pri prvi obravnavi pri okrajnem sodišču kmet ni povedel pravočasno za pričo in je bil obsojen na tristo kron globe zaradi obrekovanja. Obsojeni kmet se je pa pritožil in je do vzklone obravnave res dobil nekaj Halusovih žrtvic, ki so bile pri tej obravnavi zaslišane kot priče. Kmet je s tem doprinesel dokaz resnice svojim trditvam in je bil oproščen, zakaj vseh pet prič je potrdilo gorenjo dolžitev. Posebno sta obveljali izpovedbi priča Aleksander in Teodor Zaran, ki sta potrdila, da ju je Halus suval s puškinim kopitom, ga klofotal, bil s pestjo in ju suval, jih tepel s palico po podplatih in Aleksandra prisilil, da je lizal svoj urin, Aleksander pa svojo kri, ki mu je tekla vsled tega ravnanja z njim in ga slednjič uklenjenega obesil za roke in noge. — Take surove duše, ki so vse prej nego krščanske, pravijo, da so krščanske, ki sodijo svojega bližnjika za škodljivo zverino, namesto za enakovrednega človeka.

— **Kdo je socialni demokrat v pravem pomenu besede?** Kdor ne obiskuje socialno-demokratskih shodov, pač pa one drugih strank, kdor ne glasuje za socialno demokracijo, seveda ne more biti socialni demokrat. Pa tudi obiskovanje socialno-demokratskih shodov, glasovanje za socialno-demokratske kandidate, da, niti članstvo konsumne zadruge ali strokovne organizacije ne zadostuje za socialnega demokrata. Socialni demokrat v pravem pomenu besede mora poznati nauke znanstvenega socializma, prepričan mora biti, da je delavec skala, ki bo stala na njej bodočnost človeštva, vedeti mora, da more biti osvobođenje delavskega razreda le delo delavskega razreda, da mora biti proletarijat organiziran mednarodno, kakor je kapitalizem organiziran mednarodno. Ne zadostuje več socialnemu demokratu, če se vda brezbriznosti, nego biti mora sodelavcu prijatelj in svetovalec, predvsem pa bojevnik, in kdor hoče biti to, pa mora čitati socialno-demokratske knjige in časopise, in pa, kar ni nič manj važno: Kdor hoče biti socialni demokrat, mora pripadati tudi strankini organizaciji.

— **Pevskemu društvu «Ljubljani»** hoče deželni odbor dovoliti 2400 kron letne podpore.

Tako je vsaj v njegovem proračunu. Da bi stvar bila nekoliko lepša, se imenuje društvo v novejšem času «Glasbeno». Proti taki rabi deželnega denarja je pa vendar treba krepko protestirati. «Ljubljana» ni nikakršen zavod, ne stoji pod nikakršno kontrolo in nima za glasbeno umetnost nobene druge zasluge, kakor da prepeva na pijanih klerikalnih veselicah. Na Kranjskem je cel kup enakih pevskih društev, a menda ni prišlo sploh še nobenemu na misel, da bi moglo zahtevati deželno podporo. Če bi jo «Ljubljana» dobila, bi to bila očitna nagrada za vstop društva v klerikalni tabor. Tako daleč pa ne sme segati korupcija, tudi če so klerikalci deželni komandantje.

— **Proti novim davkom.** Na seji ljubljanskega občinskega sveta v ponedeljek je obč. svetnik Lenč vložil nujni predlog, naj magistrat izdela spomenico, v kateri bi se protestiralo proti nameravanim novim davkom na pijače, zlasti na sodavico in mineralne vode. Predlog se je sprejel.

— **Poštna filijalka** na Tržaški cesti v Ljubljani, za katero že dolgo prosijo prebivalci ondnega kraja, še ne bo. Tržaško pošto ravnateljstvo pravi, da nima dosti denarja za to. Je pač križ, da ni nikdar denarja za potrebne reči. Za darila agrarcem, za podvojene ministrske penzije, za bojne barke in nove kanone — kajpada, to je druga reč.

— **Halleyeva zvezda repatica** (komet) pride leta 1910. zopet v bližino naše zemlje. Že meseca septembra lani je profesor Wolf v Heidelbergu naznanil svetu, da bomo videli 1910 to repatico. Oltokrat se repatica vedno bliža zemlji, vendar je pred sredo meseca aprila s prostim očesom ne bomo videli. Najbolj svetla bo meseca maja. Takrat jo bomo lahko opazovali s prostim očesom in jo občudovali, zakaj le redkokdaj se nudi prilika, da bi utegnili opazovati tako lepo repatico. Po maju bo pa zopet naglo odbežala v neskončne daljave. Halleyev komet je mogoče že danes opazovati s srednjevelikim daljnogledom.

— **Klerikalno maščevanje.** Češki listi so poročali o groznem dogodku na nekem učiteljsišču. Pred nekaj dnevi je šel mimo učiteljsišča v Freibergu ravnatelj Mezirka in gojenec tretjega letnika mu zakliče: «Klerikalna zverina». Storičla se do danes niso dognali. Ravnatelj gre v zavod in hoče poizvedeti storičla. Pri preiskavi so zapretili gojencem, da bo zadnji v abecednem redu izključen, predzadnji pa kaznovan, če ne povedo zločinca. Tisto so sporočili tudi staršem obeh dijakov. Starši onega se pripeljejo takoj v Freiberg, kjer gre oče v zavod, mati pa spremlja svojega sina na stanovanje. Tam se je mladenič ustrelil pred očmi svoje matere zaradi hudega razburjenja in krivice, ki se mu je zgodila.

Zahtevajte
po vseh gostilnah,
kavarnah in
brivnicah

„Rdeči Prapor“

Shodi.

— **Renče na Primorskem.** Zadnjo soboto je bil pri nas shod, na katerem je bila jako dobra udeležba. Poročal je sodrug dr. Tuma najprej o pomenu «Delavske hranilnice in posojilnice», potem pa o položaju na Goriškem in o programu socialno-demokratske stranke. Mnogo udeležencev je izrazilo željo, da bi se tudi pri nas ustanovila politična organizacija socialno-demokratske stranke.

— **Pevma.** V nedeljo, 2. t. m. je bil v tukajšnji dvorani Komavlija shod, na katerem je sodrug dr. Tuma poročal o «Delavski hranilnici in posojilnici». Zborovalci so z veseljem pozdravili ustanovitev tega zavoda. Prepričani smo, da tudi pevmanski delavci ne zaostanejo za drugimi sodrugi v nobenem oziru.

— **Standrež pri Gorici.** Pri nas smo imeli v nedeljo, 2. t. m. shod, ki je bil, čeprav zaupen, jako dobro obiskan. Govoril je sodrug Petijan o pomenu konsumnih društev ter hranilnice in posojilnice za delavce in male posestnike. Nadalje je govoril o politični organizaciji, o časopisu ter o izobrazbi sploh. Po poročevalčevem govoru se je razvila živahna debata in se je izvolil pripravljalni odbor za konsumno društvo v Standrežu, ki ima nalogo, nabirati člane ter pripraviti vse potrebno, da se društvo čimprej ustanovi.

Raznoterosti.

— **Čudna prošnja.** Sodnik dr. L. Gal v Subotici je poslal ogrskemu justičnemu ministrstvu sledečo prošnjo: Ker je premostitev subotičnega fiska v Pešto povišanje, in ker je bil premeščen zaradi nerednosti, ki jih je storil v nekem procesu, prosi dr. Gal ministra, naj mu svetuje, kakšen škandal naj napravi, da bo povišan; kajti samo s poštenim delom ne doseže tega, po čemur davno hrepeni, namreč priti v Pešto. Prosi telegrafičnega odgovora in obljublja, da je pripravljen napraviti tak škandal, kakršnega še ni bilo.

— **Benetke v nevarnosti.** Listi poročajo, da kažejo nekatere palače v Benetkah velike razpoke in da so v nevarnosti, da se podero in to zaradi tega, ker so zaradi velikega trgovskega prometa morali poglobiti kanal sv. Marka.

† **Zaklad v morju.** Pri Anconi na Italijanskem so potegnili ribiči iz morja poldrugi meter visoko krasno izdelano vazo in čudovit etruški sarkofag iz marmorja z orožjem in drugimi rečmi. Ribiči so prodali vse skupaj kanoniku v Civitavecchia. Oblast se trudi, da bi dragocenosti rešila.

† **Zamorka in nemški knez.** Nečak bivšega nemškega drž. kancelarja kneza Bülowa, knez Edvard Bülow je skočil v reko Misisipi in je utonil. L. 1902 se je knez Edvard Bülow oženil z zamorko. Ker pa tak zakon ni dovoljen, so ga tožili in zakon bi imel biti razglašen neveljavnim, akoravno je bilo že nekaj otrok iz njega. Iz obupa nad temi razmerami je knez izvršil samomor.

† **Samomor avstrijskega častnika.** Iz Mlade Boleslave se poroča, da se je nadporočnik 10. domobranskega pešpolka, Rihard Koch, ustrelil na kolodvoru, neposredno potem, ko je stopil iz železniškega voza. Častnik se je povrnil ravnokar s 14 dnevne dopusta. Vzrok samomora je neznan. Nekateri hočejo ta samomor spravljati v neko zvezo s ciankalijevo afero.

† **Zopet »voliozdajniški« proces.** Te dni se je doigrala pred vojaškim sodiščem v Mostaru žaloba, ki bo imela za več srbskih rodovnih težko posledice. Kakor znano, je šlo v začetku marca letošnjega leta več prebivalcev mesteca Gačko v Hercegovini čez mejo v Črno goro. Takrat je bilo obsojenih več starih na globo 10.000 K, ker niso zabranili prehoda čez mejo. Že to je bil hud udarec za prizadete rodovine. Ko so se razmere med Srbijo in Avstrijo ublažile, se je vrnilo 31 beguncev k svojim rodbinam, drugi so šli ali v Ameriko, ali v Srbijo, ali so pa ostali v Črni gori. Ko je prišlo teh 31 nesrečnežev na hercegovinska tla, jih je prišla avstrijska oblast ter zaprla. Nato je trajala preiskava več mesecev in civilna in voj. oblast sta se trudili, da naberete proti obtožencem čim več obtožilnega gradiva. In tako je bilo pretekli teden pred vojaškim sodiščem v Mostaru obsojenih vseh 31 beguncev na težko ječo šest do devet let! Večinoma so to družinski očetje, ki bodo sedeli v ječah, družine bodo pa doma strdale.

Zadnje vesti.

Ogrska kriza. Dunaj, 10. januarja. Danes je bil Lukač od cesarja sprejet na napovedani avdienci in je poročal, da ni mogel dobiti večine za indemiteto. Kakor se je pričakovalo, je cesar brez obzira na to potrdil njegovo misijo in mu naročil, naj se še nadalje pogaja s strankami, dokler ne bo v državnem zboru končana razprava o indemiteti. Ako se razbijejo vsa pogajanja, se razpusti državni zbor in razpišejo nove volitve, ki jih bo vodil Lukač. Od novih volitev pričakujejo radikalno izpremembo v državnem zboru. Če se razpišejo nove volitve na podlagi sedanjega volilnega reda, ni povedano.

Budimpešta, 10. januarja. Lukač je povabil semkaj predsednika hrvatskega sabora dr. Medakovića in bivšega podbana dr. Nikolića, oba člana hrvatsko-srbske koalicije, da se posvetuje z njima o imenovanju hrvatskega ministra. Pričakuje se ob tej priliki tudi pogovor o splošnem političnem položaju na Hrvatskem.

Angleški volilni boj. London, 10. januarja. V Levene je imel trgovinski minister lord Churchill shod, na katerem je dejal, da je gosposka zbornica doigrala; to je zastarela institucija, anahronizem, ki čaka le še na uničujoči udarec, da popolnoma izgine.

Strokovna konferenca. V nedeljo je zborovala v nekdanji Hafnerjevi restavraciji konferenca slovenskih strokovnih organizacij, ki je bila številno obiskana. Zastopanih je bilo 39 organizacij. O dosedanjem delovanju in o tisku je poročal sodrug Anton Kristan, o organizaciji zveze sodrug Tokan, o taktiki sodrug Mlinar. Izvolila se je strokovna komisija, ki šteje sledeče člane: Sodrugi Bartl, Bizjak, Cobal, Kisovec, Mlinar, Pajntar, Petrič, Slamnjak, Stravs, Kičič, Zupan in sodruginja Medved, v kontroli so Laibacher (Lješa), Malovrh (Hrastnik), Ogris (Jesenice), Sitter (Trbovlje), Udovc star. (Šiška). Natančnejše poročilo objavimo prihodnjič.

O balkanski konferenci smo dobili iz Beograda jako zanimivo poročilo, ki smo ga, žal, radi pomanjkanja prostora morali odložiti za prihodnjo številko.

Nesreča v Rabilju na Koronkem. Rabelj, 9. januarja. Tukaj se je včeraj pogreznila hiša, v

kateri je bolnišnica, ki je stala nad rudnikom, v katerem se je kopalo in razstreljalo. V hiši je bil zdravnik dr. Vesely z ženo in triletnim otrokom, kuharico in pestunjo ter baje neki vpo-kojeni orožnik z ženo. Nesreča se je zgodila, ker so bila tla pred hišo že izpodrita in ko se je v bližini razstreljalo skalovje, se je morala udreti. Posledica tega je bila, da se je tudi v rudnik vtila voda in so prišli delavci v jami v nevarnost. Delavce so končno s težkim trdom rešili, da bi rešili ljudi iz pogreznjene hiše, pa skoraj ni upati, dasi se dela s pomočjo vojakov iz Beljaka noč in dan.

Tiskarska stavka na obzorju. Trst, 10. januarja. Stavci tržaskih tiskarn so vložili 14 dnevno odpoved, ker podjetniki niso izpolnili njihov zahtev glede na plačo.

Puljske občinske volitve. Pulj, 9. januarja. Za III. volilni razred je postavila italijanska socialno-demokratska stranka sporazumno z jugoslovansko sledeče kandidate: A. Za svetovalce: Ivan Fabris, zidarski mojster; Angel Buttignoni, klesar, Erman Bon, uradnik; Josip Percovich, privatnik; Anton Cnapich od Mateja; Ludvik Lucatello, klepar; Anton Govich, mesar; B. Za namestnike: Ivan Jussich, modelist; Ferdinand Godina, mizar; Hektor Patuc, krojač. Volitve za III. razred so 12. 13. in 14. t. m. ter apeliramo na slovenske in hrvatske volilce, naj kompaktno glašujejo za te kandidate.

Svojim čitateljem priporočamo, da se ozirajo na take tvrdke, ki inserirajo v našem listu.

H. Suttner

Ljubljana :: Mesni trg

razpošila ure, zlatino in srebrnino na vse kraje sveta, obrnite se zanesljivo na domačo slovensko tvrdko. — Veliki novi cenik zastoji.

Novost: Ploščnata, tanka, prava nikelnasta Anker-Roskopf ura na 6 kamnov, pokrovi ostanejo vedno beli, prav natančno 36 ur idoča K 4-50. — Srebrne ure od 6 K naprej. — Vseletno jamstvo. Ako blago ne ugaja, se denar vrne nazaj. — Veržice s slov. trakovi: nikelnasta K 1-20, srebrna K 5.—. 45

Močenje postelje 30-31

se jamčeno ozdravi takoj. Pojasnila brezplačno. Sporočiti je starost in spol. Tople zahvale. Zdravniško priporočeno.

Zavod „Sanitas“
Velburg P 848 (Bavarsko.)

Kavarna

„Unione“ v Trstu

ulica Caserma in Torre Blanca

se priporoča.

Vabilo na

železničarski ples

ki bo v soboto, dne 15. januarja 1910 v Sokolovi dvorani „Narodnega doma“ v ljubljani. — Začetek ob 8. uri zvečer. --- Vstopnina 1 K 20 vin. --- Sodeluje iz posebne prijaznosti orkester „Slovenske filharmonije“. --- Toaleta promenadna.

Veselični odbor.

Dolnška družba združenih pivovarov Žalec in Laški trg
v Ljubljani
Telefon števil. 188.

Izborna pivo v sodnih in steklenicah.
ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Bartl,

Tiska Iv. Fr. Lampret v Kranju.

Delavski žepni koledar

za leto 1910

je izšel.

Cena 80 vin., po pošti 10 vin. več.

Naročila in denar je poslati

Upravi „Rdečega Prapora“ v Ljubljani.

Vsi, ki se čutite trudne in slabotne,

ki hočete okrepiti svoje slabotno telo in pojačati svoje pregnane in utrujene živce, ste nervozni, neodločni, bolehn in oslabei zaradi oslabljivih bolezni; vsem doječim materam, doječim in dojenčkom, če jih ne hranite z materinim mlekom, če hočete imeti čvrste in zdrave otroke, vsem tistim, ki se imenujejo **Sladini**, t. j. doktorja pl. Trnkoczya sladni čaj. S sladnim se prihrani 50% na stroških v gospodinjstvu. Vse to dokazujejo tisoči izpovedi. En zavoj 1/4 kg velja 50 vinarjev. Po pošti najmanj pet zavojev. Glavna zaloga lekarna Trnkoczy, Ljubljana. 52-18

Zaloga moke

Vinko Peter **Majdič** Kranj Jarše

v Ljubljani: Emonska cesta 2, v Šiški: Jernejeva ulica 231
Naročila se sprejemajo v obeh skladiščih in tudi v Ljubljani, 7-6 Dunajska cesta 32. — Telefon števil. 165.

KAREL MEGLIČ

lastnik tvrdke Lavrenčič & Domicelj, žitna trgovina.

Častiti gospod

Gabrijel Piccoli

lekarnar

v Ljubljani.

52-13

Vašo tinkturo za želodec sem že vso z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

posestnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri Št. Petru na Krasu.